

ENTREVISTA AMB MICHELLE BACHELET, expresidenta de Xile

«Les ferides del franquisme no estan tancades a Espanya»

MONTSE MARTÍNEZ

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 18.05.10

Sap del que parla. Memòria històrica, perdó, rescabament i reconeixement són paraules majors en boca de l'expresidenta de Xile, la socialista Michelle Bachelet. Durant el seu mandat, que va expirar al març, va establir ponts de diàleg entre dos Xiles que semblaven irreconciliables. Ella, la mateixa dona detinguda i torturada durant la dictadura de Pinochet, també va estar al capdavant de l'Exèrcit com a ministra de Defensa, el mateix Exèrcit que, dècades abans, va acabar amb la vida del seu pare en un interrogatori a la presó. La Universitat Pompeu Fabra la va nomenar ahir doctora honoris causa.

-¿Com analitza la suspensió del jutge Garzón per intentar investigar els crims del franquisme?

-No puc pronunciar-me sobre la decisió d'un tribunal perquè no estic al corrent de la jurisprudència espanyola. Però estic convençuda, per la història personal, per la història del meu país i pel present del meu país, que no hi ha futur en una nació que en algun moment de la seva història va tenir una crisi o una guerra civil i no assimila la memòria, la veritat del que va passar i de les seves causes.

-Sempre diu, com a metge que és, que les ferides s'han de netejar abans de tapar-les. ¿El procés contra el jutge Garzón reflecteix que les ferides a Espanya estan brutes i, per tant, obertes?

-Clarament, les ferides del franquisme no estan tancades a Espanya. Hi ha familiars que volen saber la veritat. Se sap la veritat a mitges. Alguns saben que els seus familiars estan morts, però no saben on es troben enterrats. Potser no ho arribaran a saber mai però la dignificació de la seva família és un fet molt important. Un necessita fer el dol però també necessita el reconeixement essencial que pot donar una societat, un Estat, un país. I això és clar que per a molts no s'ha aconseguit plenament.

-¿Quina necessitat tenen els sectors que formen part de la ultradreta espanyola a posar pals a les rodes al reconeixement de les víctimes del franquisme?

-Francament, no ho entenc. Potser la por que es pugui avançar. Quan jo vaig fer el museu de la memòria a Xile van dir que generaria odi en la societat. En absolut es genera això si la gent és responsable i busca la memòria històrica, no la generació de violència. No hi ha cap raó enlloc del món per no reparar, no rescabalar les famílies de les víctimes. Com es construeix el futur si no ens fem càrrec del passat. Hi ha ferides obertes a Espanya i l'experiència indica que si no es tanquen bé s'obren una vegada i una altra.

-Va marxar amb índexs de popularitat altíssims. ¿Per què?

-El que el país reconeix és la capacitat de posar les persones i el país com a primera prioritat. La capacitat de dir «sóc presidenta de tots» i la meva feina per construir acords i no per polaritzar la societat. La gent va percebre que lluitàvem fortament per ella.

-¿La preocupa el retorn de la dreta a Xile després de dues dècades de Govern de concertació?

-Guanya un candidat de la dreta, però això no vol dir que el país s'hagi dretitzat des del punt de vista de la concepció del país que volen els xilens, que passa per tenir un Estat de pes amb igualtat d'oportunitats. La gent en aquell moment va castigar la concertació i aquesta ho ha d'analitzar. També demostra que la democràcia està plenament madura perquè va arribar una coalició de Govern de dreta i el país continua endavant.

-Avui, precisament, se celebra a Madrid la cimera entre la UE i els països d'Amèrica Llatina i el Carib. ¿Com ha de relacionar-se Amèrica Llatina amb l'exterior?

-Tots els presidents llatinoamericans tenen el desafiament comú de combatre la pobresa i que el país pugui avançar cap a nivells de desenvolupament més alts, de més inclusivitat. A Xile vam tenir una manera de fer les coses. La globalització comporta perills però també oportunitats i aquesta ens permetia inserir-nos en el comerç global i no quedar-nos ancorats en el mercat intern, generant altres possibilitats, atraient inversió estrangera, fent servir mètodes com per exemple concessions per tenir una moderna infraestructura. Tenim la convicció que l'associació públic-privada és molt important. Xile, l'Uruguai i el Brasil demostrem que es pot lluitar contra la pobresa amb un model modern d'inserció en el món.